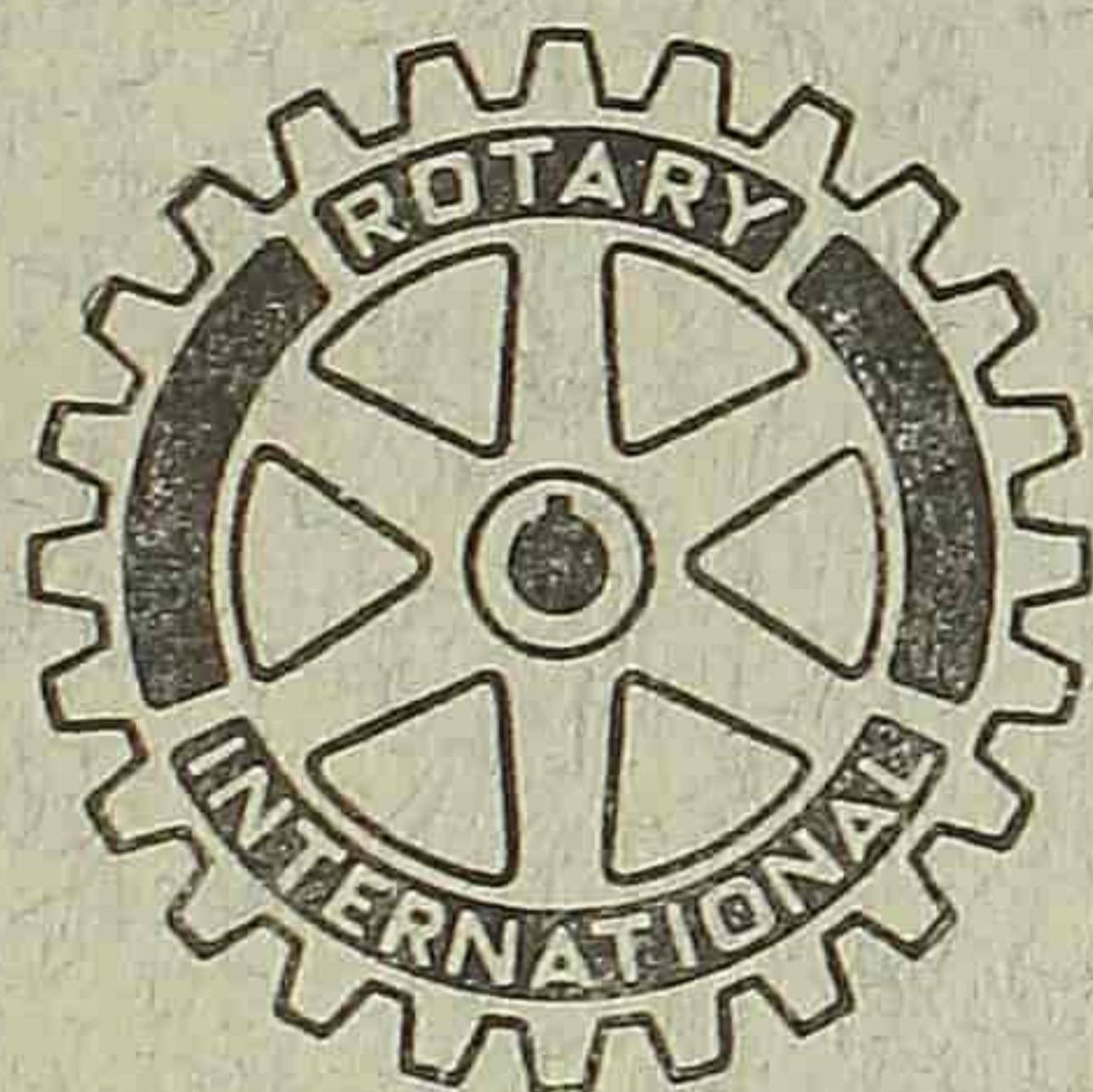


# JUGOSLOVENSKI ROTAR



AVGUST 1933  
BEOGRAD

## С А Д Р Ж А Ј:

II pismo guvernera 77 distrikta pretsed- nicima i tajnicima . . . . .	str. 1
<i>Dr. Milan Stojadinović</i>	
Nova uprava R. I. . . . .	„ 3
<i>R.</i>	
What i know about Yugoslavia . . . . .	„ 4
<i>W. W. Blair-Fish</i>	
Istorija Rotarstva u Jugoslaviji: I. Osni- vanje kluba u Beogradu . . . . .	„ 5
<i>Dr. Voja Kujundžić</i>	
Kako da поступи moje zbañe prema svojim namешtеницима? . . . . .	„ 9
<i>Josip Piliš</i>	
Живот Ротари клубова у Југославији	„ 12
Др. Чедан Михајловић . . . . .	„ 14
<i>Шев. К. Павловић</i>	
Југословенска штампа о ротарству . . . . .	„ 15
Život R. I. izvan Jugoslavije . . . . .	„ 16

# JUGOSLOVENSKI ROTAR

THE OFFICIAL MONTHLY NEWSPAPER  
OF THE 77 DISTRICT R. I.

*№ 1 was published on the 15th July 1933*

## CONTENTS № 2:

Governor's II-nd mothly Letter	<i>Dr. Milan Stojadinović</i>
The R. I. Board . . . . .	<i>R.</i>
What I know about Yugoslavia . . . . .	<i>W. W. Blair-Fish</i>
History of Rotary Movement in Yugoslavia	<i>Dr. Voja Kujundjić</i>
What is the way for my profession to treat its employees? . . . . .	<i>Josip Piliš</i>
Life of Rotary Clubs in Yugoslavia	
Yugoslav Press about the Rotary	
Dr. Čeda Mihajlović . . . . .	<i>Stev. K. Pavlović</i>
Life of R. I. outside Yugoslavia	



## DRUGO PISMO GUVERNERA 77 DISTRIKTA PRETSEDNICIMA I TAJNICIMA R. K.

*Draga braćo rotari,*

Beograd, 10 avgusta 1933

1) *Mi, koji nismo imali sreću, da lično prisustvujemo našem kongresu u Bostonu, sada smo imali već prilike, da pročitamo izveštaje o toj veličanstvenoj manifestaciji. Bilo je prisutno 8.456 lica iz 57 država svih pet kontinenata. Prisustvo je bilo sa 50% veće, nego poslednja dva kongresa. Vladala je u to vreme izgleda velika vrućina u Bostonu i svi izveštaji glase, da nikad kongres nije bio topliji, ali nikad veličanstveniji, nego ovoga puta. Kakva žalost da nijedan jugoslovenski rotar nije tamo bio!*

2) *Naš rotarski Ustav naredjuje, da Rotary Klubovi moraju biti zastupljeni na svakom godišnjem kongresu (Convention) preko uredno opunomoćenih delegata. Kako nijedan od nas, pa ni ja sâm, nismo bili u mogućnosti, da putujemo u Boston, ja sam mislio u sporazumu sa rotarom Gerbelom iz Beča, da će se ovo pitanje najlakše rešiti, ako rotar Gerbel zastupa jugoslovenske klubove, pošto je on počasni član R. C. Zagreb. Medjutim dobio sam sada pismo od rotara Gerbela iz Beča, da to nije bilo moguće i da taj pokušaj nije uspeo. Odredbe naših pravila bile su u Bostonu tako protumačene, da Rotary Klubove ne može zastupati jedan počasni član, već samo jedan redovan član. Iz ovoga sleduje dalje jedna nezgoda za veći deo naših klubova u tome, što, po našim pravilima (By-laws, cl. II), onaj klub, koji dva puta uzastopce ne prisustvuje kongresima, gubi svoj charter i briše se iz Rotary Internationale. Ti klubovi, koji se nalaze u ovoj opasnosti, treba da odmah napišu jedno pismo centrali u Čikago (Board of Directors), preko sekretara Chesley R. Perry, 211 West Wacker Drive, Chicago, U. S. A., i da u tome pismu objasne zbog kojih razloga nije klub mogao biti zastupljen na kongresu. Rotarski ustav i pravila daju mogućnost našem Upravnom odboru, da u opravdanim slučajevima izvini izostanak pojedinih klubova. S obzirom na vrlo veliku udaljenost naše zemlje od mesta gde je držan kongres, kao i na razloge finansijske prirode, zbog ekonomske krize, nema sumnje da će naše izvinjenje biti uzeto u blagonaklono rasmatranje. Rotar Gerbel mi piše, da je i on već lično učinio u našu korist takav jedan korak još dok je bio u Čikagu, a biće potrebno da i ja*

kao guverner objasnim ovaj slučaj. Svakako molim da i pojedini klubovi, svaki za sebe, pošalju svoje objašnjenje direktno u Čikago. Napominjem, da je na kongresu sada odlučeno, da se u buduće uzimaju u obzir izostanci od tri puta, a ne ciglo od dva, kao do sada, što je svakako jedan razlog više u korist izvine naših klubova.

3) Na kongresu je izabrana nova Uprava, u kojoj su predsjednik: John Nelson, Canada; I potpredsjednik: Ed. R. Johnson, U. S. A.; II potpredsjednik: Maurice Duperrey, France; III potpredsjednik: Herbert Schofield, England. Kao što se vidi, predsjedništvo je potpuno internacionalno i meni je osobito prijatno, da mogu pozdraviti kao potpredsjednike moje odlične rotarske prijatelje: Duperrey-a i Schofield-a, sa kojima sam već imao čast i zadovoljstvo da saradjujem u E. A. C. i u E. E. A. C. Oni već vrlo dobro poznaju rotarske prilike u Jugoslaviji. Potpredsjednik Duperrey je sem toga odredjen da bude stalna veza između našeg distrikta i centrale u Čikagu. Naš stari prijatelj Honorary Commissioner Gerbel zadržao je i dalje u svojoj nadležnosti nadzor nad rotarskim pokretom u Poljskoj, Rumuniji, Albaniji i Bugarskoj, dok je Madjarska dobila svog posebnog Honorary Commissionera: Dr. Rolanda Hegedüs-a, mog kolegu iz Budimpešte, koji će u stvari imati funkcije guvernera za Madjarsku.

4) Iz ranijih pisama brata Eda Markovića obavješteni ste već bili o osnivanju prvog Rotary Kluba u Sofiji. Jedan član beogradskog R. C. posetio je braću rotare u Bugarskoj i doneo je otuda najlepše utiske u svakom pogledu. Ja stoga toplo preporučujem rotarima iz Jugoslavije, da kadgod im se ukaže prilika, posete R. C. u Sofiji i da sa bugarskim rotarima održavaju najprijateljskije veze. Predsednik R. C. Sofija je vrlo ugledni bugarski diplomata Dr. Todor Nedkoff, a sekretar Petko Bojadžijeff, Targovska ul. № 2. Sednice se drže u Union Club-u, četvrtkom.

5) U pogledu ekstensije u našem distriktu zamolio sam brata Edu Markovića, da bude moj predstavnik radi nastavka ranije već početih priprema za osnivanje R. C. u Dubrovniku i Karlovcu. Braći rotarima je već poznato, da bez specijalnog odobrenja guvernera nikakvi pripremni radovi na osnivanju novih klubova ne mogu da se vrše.

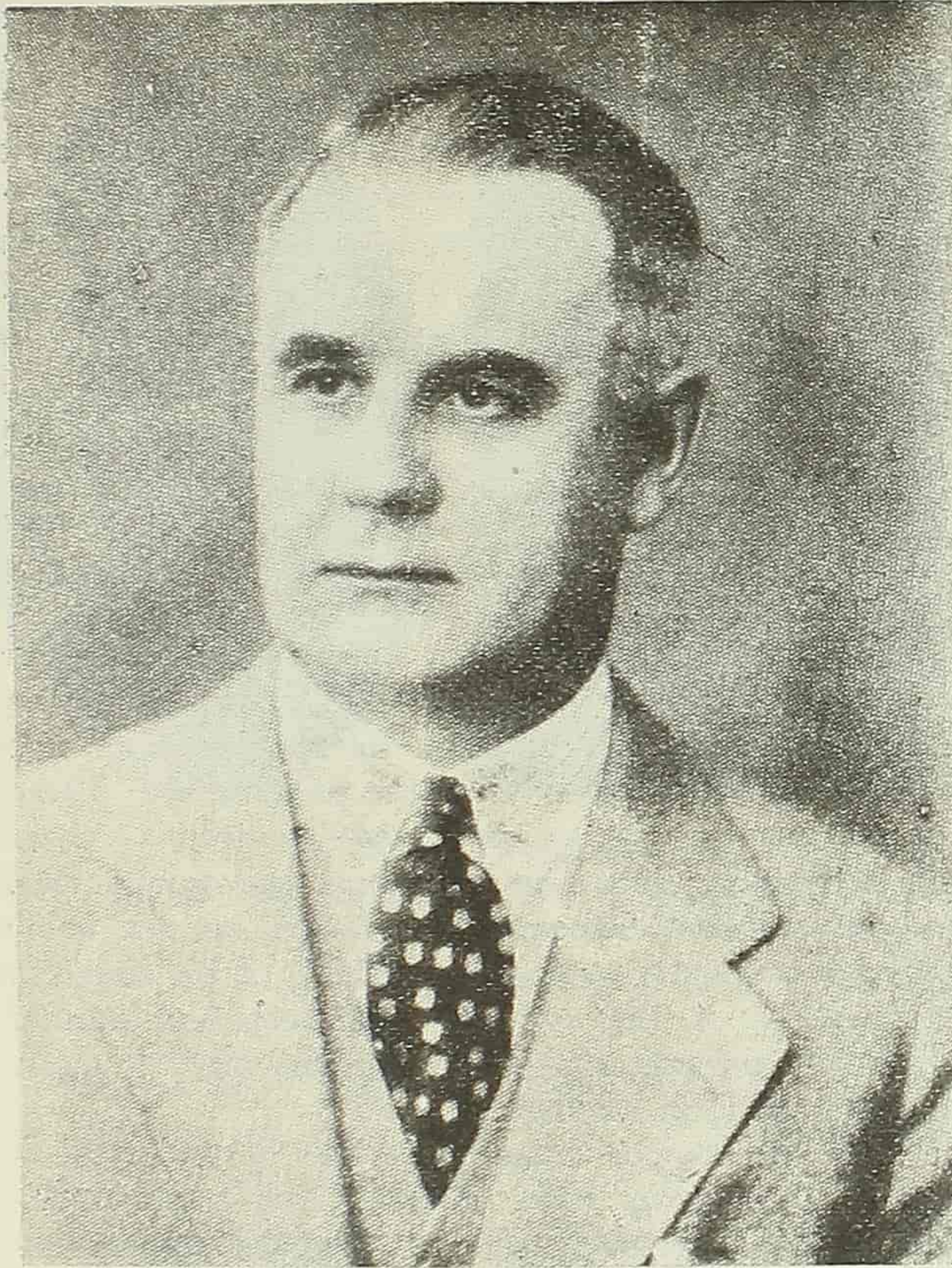
6) Predlozi da se „per capita tax” smanji — odbačeni su na kongresu u Bostonu. Prema tome ostaje po dosadašnjim odlukama. Razlog za ovo leži u tome, što bi smanjenje prihoda R. I. značilo i smanjenje njegove aktivnosti, a to se ne može želiti. Neka stoga predsjednici budu ljubazni kontrolisati: da li je 1. jula poslata kvotizacija njihovog kluba u Čikago?

7) Datum regionalne konferencije u Lozani se primiće: 27 avgust. Još nije dockan da se braća rotari odluče na odlazak! Molim predsjednike klubova, da sav svoj uticaj upotrebe, te da iz svakog kluba dodje najmanje jedan predstavnik u Lozanu. Obavješten sam da će i dubrovački R. C., koji je tek u osnivanju, vrlo verovatno poslati jednog delegata u Lozanu. Zazorno bi bilo za druge da izostanu...

Sa bratskim rotary pozdravom,  
Dr. MILAN STOJADINVIĆ,  
guverner 77. distrikta R. I.

## NOVA UPRAVA (BOARD OF DIRECTORS) R. I.

Uprava Rotari internacionale je u rukama *Upravnog odbora\**), čiji su članovi izabrani među rotarima celoga sveta. Izbori se vrše svake godine. Za ovu 1933/4 god. upravu sačinjavaju :



Pretsednik I. R.: John Nelson

**Pretsednik:** John Nelson, Montréal, Canada  
**I potpredsednik:** Ed. R. Johnson, Roanoke, Virginie, U. S. A.  
**II potpredsednik:** Maurice Duperrey, Paris, France  
**III potpredsednik:** Herbert Schofield, Loughborough, Angleterre  
**Članovi:** John J. Allen, Ottawa, Canada  
Clinton P. Anderson, Albuquerque, N. Mexico, U. S. A.  
Ernest W. Dunbar, Cambridge, Mass., U. S. A.  
Victor M. Echeverria, Baranquilla, Columbie  
Otto Fischer, Stuttgart, Allemagne  
Fong Foo Sec, Shanghai, Chine  
George C. Hager, Chicago, Illinois, U. S. A.  
Frederick Ernest James, Madras, Inde  
Will R. Manier, Nashville, Tennessee, U. S. A.  
Arthur B. Mayhew, Uvalde, Texas, U. S. A.

\*) Pretsednik, potpredsednici i članovi uprave čine Upravni odbor (Board of Directors). — Sem toga postoji sekretar: Chesley R. Perry, Chicago, Illinois, koji je upravo duša rotarstva, i blagajnik: Rufus P. Chapin, Chicago, Illinois.



Ed. R. Johnson



Maurice Duperrey



Herbert Schofield



Chesley R. Perry

## WHAT I KNOW ABOUT YUGOSLAVIA

Srećni smo da možemo objaviti članak, od veoma poštovanog engleskog rotara Bler-Fiša, napisan specijalno za naš list.

Before I had been for some time an official of Rotary I suppose „Yugoslavia” expressed to me only a very little more than it expresses to the majority of ignorant Englishmen. (There are, of course, only a sprinkling of English people who are not „ignorant”; possibly of Yugoslavians too? — and of other peoples?). I knew that it was officially the Kingdom of the Serbs, Croats, and Slovenes, grown out of what we all called „gallant little Serbia”; that its capital was Beograd (positively not Belgrade), but that, because of a certain terribly historic occurrence which I first saw flaring across the headline of an Italian newspaper one summer day in a train between Pisa and Genoa, its most memorable town to us must ever be Sarajevo; that it owned the enchanted seaboard and islands of Dalmatia, which I had always longed to visit (and have never visited yet); that the greatest (but only) Yugoslavian whose name I knew was Meštrović; that parts of it were still more traditionally Turkish than even the Asiatic parts of the new Turkey; and that it was all very wild and unruly — very „Balkan”, in fact — and on musteriously bad terms with Italy.

Now that I have said all that I am almost proudly conscious that it is probably quite a good deal more than the average Englishman knows. I am sorry. I am not really insulting Yugoslavia: I am trying to insult the average Englishman.

But what difference has being a Rotarian made to my knowledge of Yugoslavia? Before, I had seen no more of it than a few pleasant glimpses on my way through to the Black Sea by train; and I have never seen it since. Before, I had never even met one Yugoslavian; and, as I have shown, I hardly knew the name of one. The only difference seems to be that I know now — *and am very proud to know* — that that one, Meštrović of Zagreb, — is a Rotarian; and I have met just one or two: Marković, for instance, and my friend, Stojadinović. Somehow, it seems to me that it is sufficient to know one representative of a country to know something of his country too. And if you know a man as a friend — if, that is to say, you keep him warmly in your heart — you must feel friendly towards his country. He has made it mean something to you, and mean something made in his own image.

I do not need to enlarge upon the obvious thought that this is one of the ways in which, in every country, Rotary, through its good Rotarians may claim to be serving the world... slowly, and by tiniest degrees, and yet, perhaps, appreciably... And further, that the advent of Yugoslavia's own district magazine marks a step forward upon this same way.

A little story to conclude. — When I paid my first visit to Chicago, they took me out to see the sights, and they asked me what I would like to see. — „Show me, please”, I said, „Meštrović's Indians”. They looked blank. They did not seem to have heard of them. (Again I say, I am not insulting Meštrović, I hope, but only Chicago!) Enquiries were made, and my guide did his best. But he could not find them. At last he put me down at my hotel, right opposite to Grant Park, and — „Why, *there* they are!” I said. So I put two of the glories of Chicago — and of Yugoslavia — on the Rotary map of Chicago. The very next year was the year of the Chicago Convention — and they did not forget to send out photos of the Meštrović Indians with all the other publicity photos to the editors of Rotary journals. I hope they show them now to all their visitors.

W. W. BLAIR-FISH,

organizing secretary R. I. B. I., editor *Service in Life and Work* and *The Rotary Wheel*.

# ISTORIJA ROTARSTVA U JUGOSLAVIJI

## I. OSNIVANJE KLUBA U BEOGRADU

U nizu članaka donećemo kratki istorijat rotarskog pokreta u našoj zemlji. Blagodareći ljubaznosti brata Voje, koji sa pravom nosi titulu „oca beogradskog R. C.“, otpočinjemo sa Beogradom. Druga braća rotari, daće nam istoriju svojih klubova.



Prvo predsedništvo R. C. Beograd  
Ferdinand Gramberg, I predsednik; dr. Voja Kujundžić, I potpredsednik i osnivač kluba;  
arch. Josif Hrnčirž, I sekretar

Godine 1927 doneo je praški veliki list „Prager Presse“ opširan izveštaj sa jedne evropske sednice rotara u Pragu od 25 do 27 septembra. Tu je bio opisan istorijat rotarskog pokreta u svetu, njegov postanak, širenje i njegov sastav i ciljevi. Čitajući nekoliko puta ovaj izveštaj sve me je više poduzimalo oduševljenje za Rotarstvo i vera mi se probudila, da će se tako nešto moći i kod nas ostvariti.

Kako je u praškom izveštaju bila i dana tačna adresa evropskog sekretariata u Zürichu, to se ja s puno pouzdanja slobodno obratim Zürichu, 5 novembra 1927, ovim pismom:

„Imao sam sreću da iz „Prager Presse“ doznam nešto bliže o Rotary-klubovima.

Kako sam pre nekoliko nedelja održao u jednom zatvorenom društvu predavanje o Rotary-klubu, odlučio su slušaoci moji prijatelji, da osnujemo u Beogradu jedan Rotary-klub. Kao predavača odredili su mene da dalje korake preduzmem za osnivanje kluba.

Stoga se obraćam sada na Centralu u Zürichu i molim je da na moju adresu izvoli poslati pravila i sve moguće, što je potrebno za osnivanje kluba.

U slučaju da neko iz Cenrale mora lično da osnuje i otvori klub, mi ćemo u svoje vreme prijatelja — izaslanika bratski dočekati.

Sa toplim pozdravima, očekujući brz odgovor“.

Posle nekoliko dana stiglo mi je iz Züricha pismo datirano pod 8 novembrom 1927, koje glasi:

„Mi smo vam najlepše zahvalni za vaše pismo od 5 o. m. iz koga smo razumeli, da vi s velikim interesovanjem i entuziazmom nastojite da se u Beogradu osnuje jedan Rotary-klub. Kako sastav svakog rotary-kluba stoji pod nadzorom Glavne uprave Rotary international, pa kako je dalje jedan predstavnik naše organizacije naročito određen za extensivne poslove u Evropi, to ovaj podsekretarijat mora potražiti na prvom mestu izvesna obaveštenja o socialnim i privrednim odnosima u Beogradu, da bi se ti podatci mogli poslati Glavnoj upravi na odobrenje. Mi bi vam bili jako zahvalno obavezani ako bi nam te podatke mogli poslati, isto tako bi želeli da se orijentiramo o ličnostima, koje vi mislite u klub da uvedete, tako da naš predstavnik dodje u svoje vreme s njima u dodir.

Šaljemo vam danas, nekoliko primeraka naših brošura, koje će vama i vašim prijateljima dati obaveštenja o rotarskom pokretu.

Pored naše najdublje zahvale za vaše interesovanje i očekujući vaše naknadne izjave

ostajemo s poštovanjem

*E. R. Kiddé*

pomoćnica sekretara Rotary-International

Dobivene brošure razdao sam prijateljima i te smo zime proučavali detaljno rotarsko pitanje. Medju brošurama bio je mali sastav pod imenom „Šta je to Rotary klub?“, koji je davao najtačnija obaveštenja o Rotarstvu. Tu sam knjižicu docnije preveo na naš jezik, pa je služila za propagandnu rotarsku književnost po našim krajevima.

Medjutim i sekretariat u Zürichu nije sedeo skrštenih ruku. Predstavnik extensivnog odbora u Evropi bo je tada Josif Schulz, fabrikant poljoprivrednih sprava u Pečki kraj Praga. Bio je dakle list naše slovenske gore. Njega je izvestio Zürich o meni i o interesovanju Beograda za Rotarstvo i on je već preduzeo bio korake, da se uveliko raspituje za mene i za sve moje predložene kandidate za buduće članstvo u klubu.

Dobrotom našeg današnjeg sekretara u evropskoj centrali u Zürichu, rot. Alexandra O. Pottera, dobio sam dragocene podatke o nekim ranijim pokušajima, da se stvori Rotary-klub u Jugoslaviji.

Tako pri osnutku Rotary-kluba u Pragu, ondašnji specialni komesar za Evropu Fred Warren Teele, poznao je u Pragu jednog Jugoslovena, koji je živeo u Trstu i koji mišljaše, da bi trebalo Rotarstvo i u Jugoslaviji uvesti. Taj gospodin slao je docnije komesaru Teele-u imena mnogih zagrebačkih ličnosti, za koje je on verovao, da bi se interesovali za Rotarstvo. Akcija je ova ostala bez rezultata.

Isto tako, početkom 1927 stiglo je u Zürich pismo Rotary-kluba iz Nice, gde se izveštavao sekretariat da je u klubu u Nici bio kao gost dr Dragutin Kostić, poznati beogradski okulista i da se za Rotarstvo jako zainteresovao. Po priposlanoj adresi poslao je Sekretariat 18 februara 1927 mnoge brošure dr Kostiću u Beograd, ali opet bez ikakvih pozitivnih rezultata.

U Sekretariatu postoji i jedno pismo inž. Milana Čalogovića, profesora Univerziteta u Zagrebu, datirano 1 januara 1927. U tom pismu je javljao prof. Čalogović, da se interesuje za Rotarstvo i molio za tačnija obaveštenja. Tada je samo na tome i



ostalo ali je ipak svoju odanost prema Rotarstvu pokazao profesor i docnije pri stvaranju zagrebačkog kluba postavši tako redovan član u klubu.

Svi su ovi pokušaji ostali bez ikakvih vidnih posledica.

Krajem leta dobio je Schulz naredjenje iz Züricha da sidje u naše krajeve. U to vreme naše rotarsko gnezdo brojalo je već 4 člana. Oko mene bili su i Gojko Djerđmanović, predstavnik Berze, Jovan Viktorović, apotekar i Drag. Pavlović, direktor banke. 14 septembra 1928 odmah po ručku budem hitno pozvan u hotel „Srpski Kralj” jer me tamo očekuje „jedan Čeh iz Praga”. I ne sluteći o čem se radi, odazovem se odmah pozivu i u hotelu zateknem Josifa Schulza, koji mi je po imenu već bio poznat. Pored Schulza upoznam još jednog Čeha iz Beograda, arhitektu Josifa Hrnčirža. Tu smo se dugo razgovarali i odlučimo da se isto veče opet sastanemo sa svima našim članovima. Nas četvorica i Schulz sa Hrnčiržom, održali smo prvu konferenciju, gde nam je Schulz do detalja objasnio ciljeve i sastav Rotarstva. Upoznao nas je odmah i sa knjigom klasifikacija i uputio nas u duh Rotarstva.

Schulz je bio bogomdani propagator. Posle ozbiljnih pretresa znao je on da zgodnom šalom začini svoj ozbiljni govor, pričajući svoje mnogobrojne doživljaje na vrlo čestom putovanju u Chicago i natrag. To smo veče upoznali bolje i arhitektu Josifa Hrnčirža i odmah ga po preporuci Josifa Schulza primili za redovnog člana našeg nepotpunog kluba. Tako nas je to veče bilo već petorica osnivača beogradskog rotary-kluba.

Josif Schulz je imao misiju da ide i u Sofiju, i da tamo pokuša osnivanje kluba. Za vreme Schulzovog odsustva iz Beograda mi smo se nekoliko puta sastajali i prionili još tri člana. To su bili Ljuba Stanojević, dramski umetnik; Djordje Biba, trgovac hartijom i Djura Kiš, drogerista. Na svome povratku iz Bugarske (gde uostalom nije ništa mogao da svrši) imao je Josif Schulz već osam članova beogradskog kluba pred sobom. Opet smo proučavali statute, klupske i centrale, i Schulz je s očitim zadovoljstvom pratio ceo naš prethodni rad. Tako smo s njime utvrdili da se redovno sastajemo jedamput nedeljno, i za to je izabran ponedeljak (koji je i danas dan našeg sastajanja) i da se odmah pobrinemo za još dovoljan broj članova, kako bi mogli da pravno počnemo funkcionisati.

Tako nas je Schulz ostavio da se sami grupišemo a Hrnčirž se primio sekretarstva da redovno izveštava Schulza o našem klubu.

O proslavi desetogodišnjice proboja solunskog fronta priredili smo bili sednicu nepotpunog rotary-kluba u čast našeg gosta inženjera Kaline, člana rotary-kluba iz Praga, koji je bio izaslanik češke armade na ovoj našoj proslavi. Kalina se borio na našem solunskom frontu i tu se pokazao kao odlični Slovenin i iskreni prijatelj našeg naroda. Za sednicu posvećenu Kalini uveli smo u naš klub još dva nova člana. To su bili dr Laza Bugarčić, direktor beogradske klanice i Lujo Harazim, poznati beogradski graditelj.

Valjalo nam je još popuniti klub. Ja predložih za štamparstvo Sretena Obradovića, za kožarstvo Stevana Koena, Kiš predloži Iku Panića za ciglarstvo, Djerđmanović se poduze da uvede u klub predstavnike Indus rije. Osnivači potražiše da i vlasnik hotela „Srpski kralj”, Eduard Frankl, udje u klub, i on dade svoj pristanak jer je taj hotel bio odredjen za stan i sednice Beogradskog kluba.

Tako nas je zatekao 15 oktobar 1928, kada smo se osim pomenutih članova našli na zbornom mestu sa dr Ferdinandom Grambergom, predstavnikom industrije bakra, Adolfom Münchom predstavnikom industrije uglja a pored njih pristupiše

klubu još i dr Milorad Nedeljković, direktor Poštanske štedionice, dr Rinaldo Čulić advokat, i Otmar Hen kao predstavnik industrije gvozdja.

Tako nam je klub brojao već 19 članova i najsvečaniji trenutak toga večera bio je kad smo na terasi našeg hotela, iza oniskog paravana, proklamovali osnivanje prvog jugoslovenskog Rotary-kluba. Tom značajnom sednicom predsedavao je pisac ovih redaka i neizgladivi moment beše, kad su posle njegova objašnjenja o značaju i ciljevima Rotarstva izjavljivali jedan za drugim na pitanje: žele li ući u osnivanje kluba u Beogradu, jasnim i glasnim pristankom. Pa kako su svi prisutni izjavili da su za osnivanje kluba, to je predsedavajući oglasio radosnu vest da je toga večera zaista osnovan prvi Rotary-klub u Jugoslaviji.

Na moj predlog izabrana je još to večer privremena uprava kluba. Tako je za predsednika izabran dr Ferdinand Gramberg, za potpredsednika dr V. Kujundžić, za sekretara Josif Hrnčirž, za blagajnika Gojko Djermanović, za ceremonijara Stevan Koen.

Od toga dana Beogradski klub broji svoje sednice. 4 marta 1929 izvršio je Josif Schulz osvećenje beogradskog kluba na najsvečaniji način. Tako je klub dobio svoj redni broj 3108 pod kojim je zaveden i odobren u Centrali u Chicagu. Iste godine na Vidov-dan dobio je Beogradski klub svečanu povelju o pravu svoga postanka (charter), zajedno sa bratskim zagrebačkim klubom na Plitvičkim jezerima u prisustvu izaslanika Saveza, čeških i austriskih klubova.

Posle dr. Gramberga izabran je za predsednika dr Milan Stojadinović (1930/31), zatim admiral Dragutin Prica (1931/32), pa Stevan Pavlović (1932/33) i najzad Adolf Münch (1933/34).

Danas beogradski klub broji 45 članova.

Tako je postao i tako se razvijao R. C. u Beogradu.

*Dr. V. KUJUNDŽIĆ*



Brat Josif Schulz

## РОТАРСКИ ПОКРЕТ У ЈУГОСЛАВИЈИ

Када је брат Јосиф Шулц дошао у Београд први пут, 14 септембра 1928 год., затекао је *четири* присталице R. I. После пет година рада, ротарство у Југославији пружа ову слику:

1. Београд ... .. 45	9. Суботица ... .. 24
2. Загреб ... .. 42	10. Сушак ... .. 23
3. Љубљана... .. 38	11. Панчево ... .. 23
4. Нови Сад ... 35	12. Скопље... .. 22
5. Марибор ... .. 28	13. Вараждин ... .. 22
6. Сарајево ... .. 25	14. Вуковар... .. 15
7. Осиек ... .. 24	15. Шибеник ... .. 15
8. Сплит ... .. 24	Свега чланова: 405

*Ротарство широм света. — У целом свету има данас 3.603 Ротари Клуба са 147.000 чланова.*

## КАКО ДА ПОСТУПА МОЈЕ ЗВАЊЕ ПРЕМА СВОЈИМ НАМЕШТЕНИЦИМА ?

Извод из предавања ротара  
Јосифа Пилиша из Суботице

Свима нама добро је познато, да тежину данашње привредне кризе највише осећају намештеници. Деведесет посто од незапослених чине намештеници, под којима подразумевам све оне, који своју умну или телесну снагу уз плату или другу награду ставе послодавцу на расположење. Капиталиста, предузимач, трговац, занатлија или економ, ако му капитал не донаша камату, ако му предузеће, радња или занат не иду, ако му економија ништа не донаша, могу своје животне потребе покрити из свога иметка и капитала, док он траје, али намештеник чим је изгубио своје намештење, свој рад и не нађе ново упослење, губи могућности самоодржавања.

Прекорачио би оквир мога данашњег предавања, када бих указао на то, да је заоштрењу привредне кризе допринела наводна потреба безобзирне редукције намештеника и радника, умањење њихових прихода, што је све чињено под геслом привредне кризе. Овај самовољно потребити поступак довео је до противних резултата, јер је отпуштени намештеник или радник са умањеним приходима из нужде постао потрошач са смањеним захтевима. Ево нам један циркулус вициозус. Мањкање алтруизма, а и велика доза егоизма, били су много пута разлози отпуштања; онај егоизам, који је потичући из погрешног схваћања постао нагоном човечанства, као почетак и бескрајни темељ сваког зла. Или се може можда назвати потребом то, када је америкашки Фарм-бард у интересу одржања цена житу ускладиштио огромне вишкове онда, када су у Кини стотине хиљада умирали услед несташице хране? Ово нагомилавање робе стало је удружење фармера годишње 500 милиона долара, док да су за тих 500 милиона поклонили Кинезима хране, они бродови, који су у помањкању посла хиљадама стојали у америкашким пристаништима, стотинама хиљада незапосленим пружили би прилике за рад. Несебичност изгледа цвета само онда, када људи нису упућени један на другог, док је несебичност и узајамна помоћ људи баш тамо потребна, када се зло још у своме зачетку може отклонити. Не може мозак, него срце државника и економиста решити кризу; мало алтруизма између појединаца, друштва и народа чиниће ону Ариаднову нит, која ће нас извести из лабиринта кризе. „Љуби свога ближњег као самога себе“ нису празне речи, него су и стварни и једини извор моралног и материјалног благостања и задовољства, па ако наша животна схваћања не уредимо по овим начелима, стећићемо за другове зло и невољу.

Сматрај твога намештеника чланом породице, ортаком у радњи и предузећу твојем, па ти се одговор намеће сам како ћеш према њему поступати. Намештеника треба васпитати и учити, треба му дати такав делокруг, који најбоље одговара његовој природи и даровитости, па било да му је делокруг — ма колико субординиран, треба да осећа, да заузима важан положај. Свакако се али има искоренити претерана лична амбиција, јер она служи себичним циљевима и јер ће код себичне хиперамбициозне особе најмање разочарење у постизању постављеног циља бити први корак и први разлог, да постане непријатељем свога послодавца. У намештенику треба укоренити сазнање, да је у свом делокругу — ако према својој даровитости пружи најбоље — исто тако важна и неопходна личност, као највиши функционер у своме ресору. Делокруг намештеника је његова сопствена радња и предузеће, а од њиховог

просперитета зависи његов лични напредак и пословни успех. Овај принцип да се нарочито лако остварити код намештеника деоничарских друштва, јер ту послодавац није личност, него друштво, које претставља управа бирана из редова деоничара. Ту треба намештеник да се осећа деоничарем, макар и не стварним поседом деоница, него пруженим радом.

Ако послодавац уклони из својих намештеника себичну личну амбицију и васпита их у исправном одушевљењу и савесности за сам рад, онда ће предахитрити зависности међу намештеницима, која иде на штету посла. Нека постоји такмичење, али не на штету посла, него за потстрек намештеника, за повећање воље за рад, што ће међу намештеницима створити слогу, која међутим несме бити оружје против послодаваца, него треба да служи за дизање угледа намештеницима. Нека послодавац настоји створити оваку слогу, јер ће му та слога дићи углед према странима. Оваква, за послодавца као и за намештеника корисна слога може се најцелисходније постићи институцијама корисним за све намештенике. Заједничка исхрана, институције и уређаји са хигијенским циљевима и за остварење заједничких забавних места. Искуство доказује, да је код предузећа изван града, затим код предузећа са много намештеника, код великих новчаних завода и продавница, која су за намештенике створиле и одржавају заједничку исхрану, игралишта, касину, библиотеку, да намештеници таквих послодаваца живе као чланови једне породице. Њихови ногометни клубови, мачеваоци, тениски играчи, а у најновије доба бриџ тимови боре се у бојама својих послодаваца са намештеницима других предузећа, а када се они боре и такмиче за боје свога послодавца споља и настоје прибавити му победу, служиће и унутрашњим интересима овога послодавца са истим таквим одушевљењем. Дубљи смисао добија одмах и ово хвалисање практиканата две конкурентне банке, где један каже: „Код нас је толико улога да када камате прибијемо главници створи се такав ваздушни притисак, да избаци све прозоре“, а други тврди: „Код нас је главна књига тако велика, да главни књиговођа са дугове стране прелази малом железницом на потражну страну“. Уколико је јаче, боље фундирано и угледније послодавачко предузеће, тим већи углед даје оно својим намештеницима, а намештеник ће пак у интересу свога угледа, служењем интересима послодавца и њиховим унапређењем настајати на даљем дизању угледа послодавца или предузећа. Дobar отац васпита добру децу, па према томе и послодавац, било то творничко предузеће, или велика банка, приватна особа или мали ситничар треба да буду добри очеви и у вршењу својих дужности, у своме раду такви, да одговарају своме позиву. Не треба да сматрају на своју делатност као извор своје искључиве екзистенције, него да је сматрају општом службом, од које свако црпи корист, па ће рад у овом духу служити и њиховим интересима. У овом духу, за оваку велику љубав дужности нека васпита и своје намештенике. Није довољно само добро материјално стање о намештеницима, него се мора у њима пробудити етички истинито вршење дужности, довести га до сазнања о сопственој вредности, па ће онда намештеник без обзира на материјалну протучинидбу, тако вршити свој посао, као човек човеку, што значи, да ће се уздићи на исправну етичку висину.

Из апстрактних идеологија морају се створити жива права и закони, мора се створити стварност. Први корак на путу практичног остварења учињен је у Немачкој 1882 године принудним осигурањем индустријских радника против незгода. Форма, на који је начин ова замисао остварена додуше није била најсрећнија, али је Немачка 1900-године ипак бројала већ 18 милиона намештеника обавезних реченом осигурању. Од тада па све до данас настојање законодаваца било је у главном управљено на то да се законом зајемчено право рада не изигра од послодавца. Реч је о приватноправним захтевима, али о таквим, који треба да се темеље на општем праву. Практичан значај

је овога принципа, да се за спорове између послодавца и послопримаоца организовани надлежни судови не могу мимоићи, затим да се службопримац не може одрећи својих права, која му зајамчује закон, односно ако то учини, да то одрицање нема важности. Таква је и она законска одредба, по којој се не може на штету намештеника одступати од законом утврђеном размеру доприноса осигурању намештениковом. Већ са ово неколико примера указујем на многостраност проблема, која засецају у ово питање. Онај послодавац, који доиста носи на срцу интересе свога подuzeћа не може се бавити само проблемом свога подuzeћа, то јест само оним задацима, да са што мање инвестиција и ризика постигне што већи добитак, него мора имати на срцу телесно и душевно добро свих намештеника упуслених у подuzeћу. Он мора познавати оне проблеме, које нарочито занимају његове намештенике.

Хиљаде проблема радништва позване су решавати радничке коморе. Више или мање слободна делатност ових и њихова контрола потиче из мање или веће бојазни за грађанску државу. Друштво саграђено на принципима приватне својине које сачињава државу жели да веже дозволу оснивања радничких комора и њихову материјалну потпору за услов, да управљање њиховим радом, врше лица постављена од државе. Насупрот тому захтевају радници пуну аутономију. На овај начин уплиће се социјална политика у општу политику. Чим је политика, која се води према организовању радништва трпељивија толико је мирљивија атмосфера. Организирање ваља без насиља и са тактом упутити ка добротворним и социјалним установама. Нека радници оснивају и граде библиотеке за себе, за чланове својих породица санаторије а предузећа треба да сматрају за своју дужност, да од својих добитака што више жртвују у ове сврхе. Уколико су намештеници интелигентнији, утолико их бројно треба мање, а уколико су здравији у толико је јачи њихов капацитет рада. Према томе износи, које предузећа у горњу сврху дарују нису добротворни прилози, него се могу сматрати исто таквим инвестицијама, као да је предузеће набавило нове корисне инвентарне предмете. Поред тога крчи пут необично важним циљевима. Један је непосредан интерес предузећа: стварање и везивање сталних оданих и са предузећем саживелих стручних намештеника, а други је, одстрањење намештеника доказном снагом факата од утопичних мисли, од мисли на комунизам. Широки видик, високи морални ниво и истрајност са стране водећег друштва, оних на врху, са једне стране, увиђавност, умереност и самоваспитање радника са друге стране, јесу они услови, поред којих ће се моћи издржати привредна депресија послератне друге деценије.

Нећу да укажем на ову психозу, која се је у радничком друштву, нарочито у првим послератним годинама са већим или мањим интензивитетом свагде осећала, а то је исчекивање успеха совјетске пропаганде: „Ишчекивање месија“. Да је стварни успех противан оному чему су се чекаоци месија надали, потврдиће из искуства они, који су прилике у Русији објективно посматрали. Слобода и слобода мисли тамо су ограниченији, него ма у којој другој реакционарној грађанској држави.

Ја не желим дати суд, јер је за то моје васпитање и моја способност много скромнија, да би се „*esprit de corps*“, којој изреци социолози придају толики значај и на којој се оснива свако друштвено сврставање, има држати или не, јер су нам познате и њене многостране предности. [Али у место Маркса држим актуелном мисао водиљу једног другог старог великог социолога Луја Бланка, а то је: право на рад. Наравно не у форми 1848. створених „националних радионица“. Уместо гесла отпуштања и штедње: уређење питања права на рад, т.ј. стварање радних прилика, једино је способно да отстрани данашњу привредну депресију и у ову сврху треба да се удруже службодавац и службопримац и да се уздигну на исправну етичку висину.

*Јосип Пилиш*

Као и остали клубови, тако је и *Београдски ротари клуб* имао задовољство да на својој првој седници прошлог месеца поздрави новог свог председника рот. Адолфа Мизха. У првој својој речи нови председник је апеловао на сарадњу све браће у клубу и указао на апсолутну потребу, да сви чланови уредно похађају ротарске седнице. На истој седници је рот. Кујунџић прочитао писмо европског секретара Потера, којим јавља, да је за председника Р. И. изабран Џон Нелсон, и да је конвенција у Бостону потврдила избор рот. дра Мил. Стојадиновића за гувернера 77 југословенског дистрикта. Рот. Влада Петковић дао је извештај о новим открићима у Стобима а рот. Сиришћевић о своме присуству на седници Ротари-клуба у Софији. — Као гост одржао је врло лепо предавање г. Влад. Ивановић Лебедев: „О лондонском пакту. — Потпредседник рот. Воја Петковић на 233 седници спомиње се умрлог члана дра Чедо Михајловића и износи његов многоструки рад у нашем клубу. Скоро од свих клубова у Југославији приспеле су изјаве саучешћа поводом губитка члана Михаиловића. — Рот. Кујунџић на 234 седници износи кратак историјат развоја чланства Београдског клуба и последње бројно стање.

**Загребачки ротари клуб** изабрао је за идущу клубску годину за председника рот. дра Радована Алауповића, који је био један од оснивача клуба и његов тајник од постанка клуба. Бр. Алауповића познаје цео ротарски свет у Југославији. Нема тога клуба кога он није обишао и ободрио на ротарски посао. На крају свога поздравног говора бр. Алауповић вели: „Искрена сарадња, поштен рад и љубав к нашим идејама, нека буде водиља за нас ротаре Загребачког клуба”. — Загребачки клуб је увео да се на почетку клубске године одређују референти као извешта-

## ЖИВОТ РОТАРИ КЛУБОВА У ЈУГОСЛАВИЈИ

чи шта се ради у клубовима појединих земаља. Тако је цео ротарски свет подељен на 14 референата.

Аустрија (*др. Славиша Шеноа*); Француска, Белгија, Луксенбург, Алжир и Мароко (*др. Иво Белин*); Чехословачка и Пољска (*Сшј. Мусулин*); R. I. V. I. и доминиони (*др. Славко Машек*); U. S. A., Јужна Америка, Шпанија и Португалија (*др. Јозо Подује*); Јапан, Сирија и Палестина (*П. Ошковић*); Естонија, Финска и Латвија (*инж. Александер*); Грчка (*др. Фране Ханаман*); Мађарска (*др. Јован Рајић*); Италија (*др. Иво Бачић*); Швајцарска (*Мавро Акселрод*); Немачка (*Сш. Ширца*); Југославија (*Драг. Томљеновић*).

На 217 састанку, ротар, проф. *Чалиговић* реферисао је о италијанским клубовима, где је са оснотком у Барију, број клубова порастао на 28.

218-ом састанку присуствовао је гост из Будимпеште др. фон Ломбмајер а р. *Сшј. Мусулин* поднео је извештај о раду братских клубова у Храдец-Кралове, Чешкој Требови и Сушици. Р. *Едо Марковић* реферисао је о феријалном логору у Вевеју и Монтреу, за синове ротара.

220-ом састанку присуствовао је гост р. Карел Бауер из Усти на Орлици и донео дар свога клуба.

**Осечки ротари клуб** расправљао је о интерклубском састанку са клубовима Вуковар и Суботица, који је утврђен за 19 август на језеру Палићу крај Суботице. — Исказује своју радост, што је службени орган Р. И. The Rotarian донео слику трофеја, који је добио Осечки клуб за најбољу фреквенцију чланова.

**Ротари клуб у Н. Саду** добио је новог председника у брату рот. Живораду Богдановићу. Р. Богдановић у својој

првој речи износи племените циљеве Ротарства, подвлачи и дужности сваког ротара и моли браћу да га потпомогну у вршењу његове дужности тиме што ће и они сваки појединце, своју ротарску дужност стриктно испуњавати. — На 156 седници саопштене су члановима одлуке са седнице Управног одбора. Између 5 одлука важна је прва да се приступи рашчишћавању чланства и да се брише из чланства сваки онај, који неоправдано изостаје са седнице. Пета одлука апелује на чланове клуба, да негују осећаје братства у међусобним односима не само у клубу, него и изван њега у приватном и јавном животу. Препоручује се стога члановима да један другог ословљавају са „ти“ при сусретању у животу. Свих су 5 одлука примљене а пета са допуном да старији чланови даду примера млађима. — На 157 седници је одлучено да се преко лета држе седнице у Парк-хотелу а за зиму да се спреми стални клубски локал у хотелу „Краљица Марија“. Држећи се одлука са прошле седнице, брисана су 2 члана.

**У Суботици ротари клуб** добио је у Кости Капамаџији новог председника прошле седнице брисана су 2 члана, који на 166 састанку држи поздравни говор у коме износи циљ и сврху Ротарства, његову потребу у данашње доба и позива чланове да по могућству савесно посећују састанке. За 19 август утврђује се интерклубски састанак на Палићу са бр. клубом из Вуковара, као и другим блиским клубовима из Осиека и Новог Сада.

**Мариборски ротари клуб** на својој 128 седници поздравио је у својој средини новог председника градачког клуба ротара Шацла. Једночасовна аутомобилска даљина дели Грац од Марибора и ово није први пут, да се оба клуба наизменично управљају по тачки 6 ротарских циљева и задатака. — На 131 седници реферисало се о посети 6

августа мариборских и љубљанских ротара новом клубу у Цељу који је тек у организацији. „Искрени ротарски дух — вели се у реферату — који влада међу будућим цељским ротарима, даје нам наду да ћемо у блиском часу опет похитати у Цеље, на инаугурацију клуба.“ — Нови председник сенатор др Мирослав Плој објављује на 132 седници да је добио позив од Ротарклуба Грац, на међуклубски састанак 26. августа у граничном месту Липници. Предлаже да се што више браће одазову позиву. На овоме неуморно ради и скоро основани одбор назван „Одбор за споразум“ између суседних клубова. — На 134 седници реферисало се о састанку у Липници, где је митинг прошао у најпријатељскијем расположењу. Клуб је решио да се што скорије објави међуклубски састанак у нашем граничном месту Св. Иљу, на који ће бити позвани и Грачани.

**Вараждински ротари клуб** слушао је у својој средини предавање бр. Подгајског „О акцији привредника града Вараждина ради неисправног и претераног начина утеривања порезе“. Сарадњом чланова клуба састављена је претставка Господину министру финансија, коју ће предати лично депутација представника привредних удружења са начелником града на челу.

**Ротари клуб на Сушаку** имао је на 153 састанку предавање р. Турковића: „Ротари и Слободно зидарство“, изнашајући у разним приказима, цртицама и извацима постанак и историјат Сл. зидарства и њему на супрот појаву ротарског покрета. — На 154 састанку р. Бонетић чита предавање „О нацрту закона о сузбијању полних болести“ а р. Ружић на 157 састанку предавање „О језуитима“. — На 161 састанку предузео је дужност новоизабрани председник р. Виктор Ружић, који у свом поздравном говору између осталог и ово вели: „Рад на другарству има

се проширити и продубити, а упоредо с тиме и рад по одборима". Зато их он одмах и именује и упућује на рад.

**Сарајевски рошари клуб** на своме 130 састанку извршио је смену председника. Нови председник др Аца Бабић захвалио се на поздравним речима свога претходника р. Берковића и обећао сав свој труд да посвети Клубу, посветивши један део свога говора идејама и развиту Ротарства.

**Рошари клуб у Љубљани** је по угледу на Марибор одлучио да створи „Одбор за споразум“, једну ротарску везу између Љубљане и суседних клубова преко границе. У припремни одбор бирају се четири члана из клуба, који ће извести све што је потребно у том погледу. — На 118 седници примио је дужност нови председник др. Слокар. Он је изрекао дивну беседу председнику Крејчиу који сад отступа и обдарио га поклоном. Извештај са састанка са Мариборцима у Цељу у клубу који је тамо у организацији наишао је на опште одобравање. — На 120 седници председник одбора за програм предлаже, да се састави архив аутобиографија свију чланова. Још је сваки члан дужан на једном од наредних састанака да одржи предавање по теми: „Како служи као ротар у своје позиву“. На истој се седници дознало да је бр. Крејчи, као председник Црвеног крста, чувши за вапаје деце трбовљанских угљара, установио млечну кујну где ће деца незапослених угљара добијати бесплатно свакога дана један оброк у млеку. Ротарске побуде бр. Крејчиа нека буду за углед свима оним, којима би била у оваквим приликама дата могућност, да на овај или на који други начин покажу своју племенитост.

**У Рошари клубу у Силишу** а на 112 састанку примио је нови председник инж. Дане Матошић дужност од првог претседника тога клуба р. Стипанови-

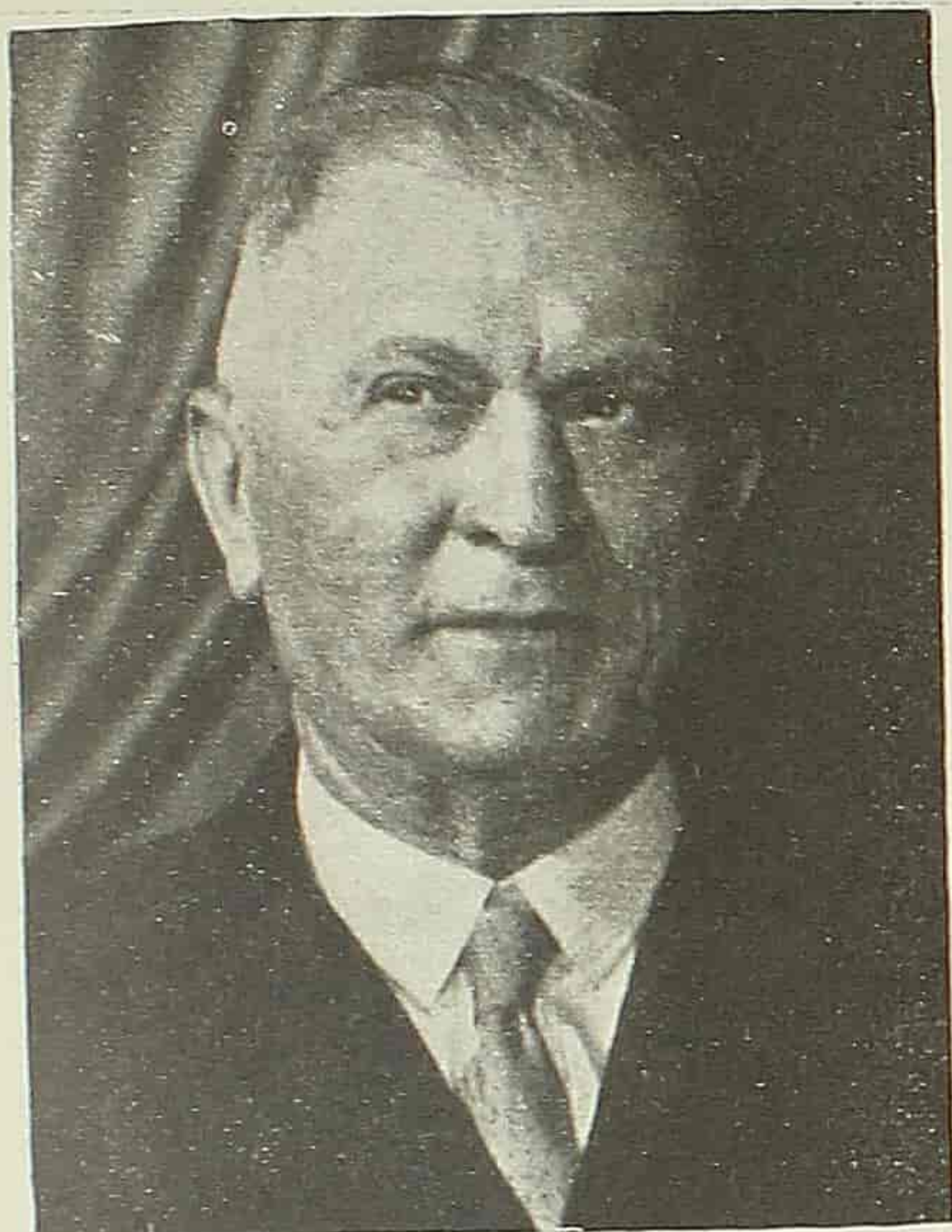
ћа. Нови председник износи рад прошлог претседника, обећава да ће ићи њиховим стопама и као знак захвалности предаје поклон р. Стипановићу. — На 114 састанку је реферисао р. др. Тартаља о пропагандистичком путу „Јадранске страже“ по Средоземном мору. Он је истакао најпре мотиве који су водили „Јадранску стражу“ да приреди ово путовање и закључио је да је сврха била потпуно постигнута.

**Рошари клуб у Скопљу** на поклич наших избеглица и досељеника из Арбаније скупио је између себе 57 оваца и поделио избеглицама. Осим тога избеглице су потпомогнуте још са 50 комада лопата, са 400 динара скупљених међу браћом и помоћи од 2000 дин. из клубске касе. — На 122 седници одржао је р. Вој. Ђукић предавање „О закону о заштити земљорадника“. — На 123 седници одржао је бр. Вид. Ђурђевић предавање „О Закону о опојним дрогама и о сировом опијуму“. — На 124 седници описао је своје путовање по Светој Гори р. Јосиф Михајловић. — На 125 седници одржао је предавање бр. Коста Поповић о „Саобраћају сувоземским путевима (коњском, колском и аутомобилском) Вардарске бановине“. — На 126 седници одржао је предавање р. Драг. Вуличевић о „Радничком проблему у монополској управи упусленог радништва“. — На 128 седници р. Јосип Михајловић предао је дужност новом председнику р. Брани Војиновићу. Бр. Војиновић се топло захвалио браћи на избору залажући своју реч да ће сав труд уложити на бољитку Ротарства.

**ДР. ЧЕДА МИХАЈЛОВИЋ**  
б. министар нар. здравља и држ. саветник у пенз.

У претходном броју *Југословенског ротара* донесен је позив на сарадњу брата Д-р Чедо Михаиловића, а већ у овом, наредном броју, оплакујемо прерану његову смрт.





Ма да је прошло већ месец дана како су спаљени његови посмртни остаци, још нам се чини неверица да смо га заувек изгубили. Његова је активност била толика, да се његова посмртна непомичност не да ни замислити за све оне који су имали то велико задовољство да га гледају и прате у његовом многобројном и најразноврснијем раду. Па ипак, брата Чеде нема међу нама и ми се морамо измирити са том горком стварношћу, ма колико нам она била тешка и болна.

Као оличење човека добре воље и широка срца, за кога су сви људи били добри, — најбољи доказ његове добротe — Др. Чеда Михајловић био је један од првих присталица ротарског покрета у нас, и међу најактивнијим члановима Београдског ротари клуба. Иако, по својој класификацији, претставник балнеолотије, његов безгранично живи дух залазио је у сва могућа питања. Са невероватном лакоћом и јединственом јасноћом француског ђака, на веома занимљив начин, износио нам је своје погледе у многим говори-ма и предавањима: о самопомоћи сту-

дената, о животу у Америци, о човеку у зрелим годинама, о социјалном закону за осигурање сељака, о нашем моралном дуговању Француској, о светском миру путем поштовања мировних уговора, о потреби помагања туберкулозне сиротиње, о лековитости Врњачке бање и толиким другим питањима.

Полазећи недавно у Париз био је понео масу података о ротарству код нас, да са њима упозна француске ротаре. И само га је смрт могла зауставити у његовој ротарској делатности.

Његовом смрћу ротарска идеја губи ватреног и искреног поборника, а југословенски, нарочито и више од свију београдски ротари незаменљивог друга и брата.

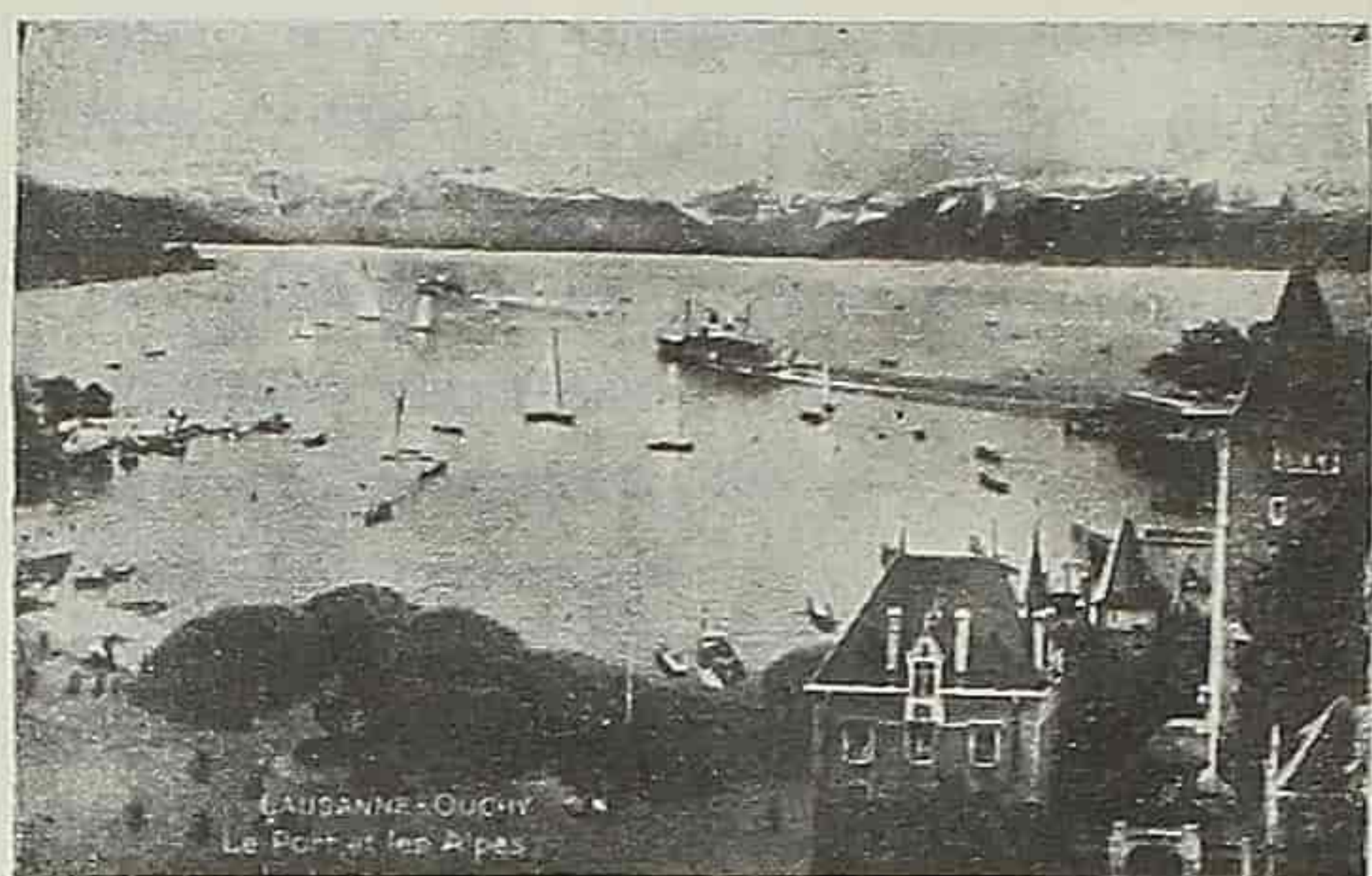
Нека му је вечан и блистав спомен!

*Стев. К. Павловић*

## ЈУГОСЛОВЕНСКА ШТАМПА О РОТАРСТВУ

С времена на време доносићемо преглед наше домаће штампе о нашем ротарском покрету. Ми се не плашимо ни чланака, који би говорили против Ротарства, ти би нам били в толико милији, што би нам се дала прилика, да им достојно одговоримо и тако баш утврдимо важност Ротарства. Молимо стога све пријатеље Ротарства, да нам бројебе њихових новина са ротарским чланцима пошаљу преко поште.

У листу „Панчевачка недеља“ који излази у Панчеву а у броју од 6 јануара 1933, изишао је чланак под насловом „Ротари Клуб“. Чланак је дуг више од два цела ступца и износи постанак, циљ и ширење Ротарства са 6 главних ротарских циљева. Ту је и кратак историјат ротарског покрета и преглед клубова у Југославији. На крају вели: „Панчевачки клуб је 3462 по броју и има 22 члана. Сви клубови у нашој држави сачињавају посебан 77 дистрикт коме стоји на челу гувернер“. Чланак није потписан, али га је свакако написао панчевачки градоначелник и претседник клуба рот. Васа Исмаиловић.

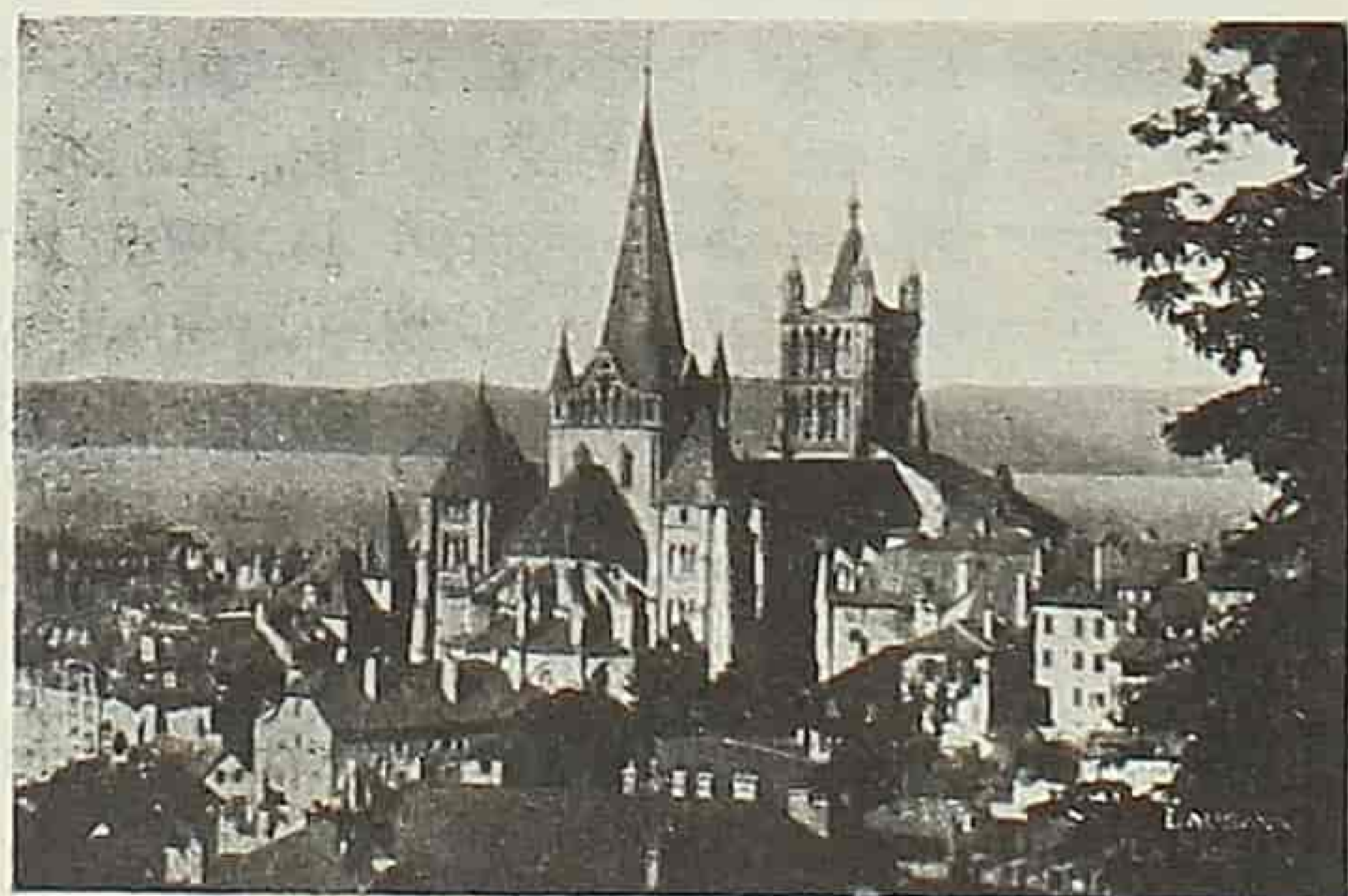


## LOZANA OČEKUJE ROTARE

*Dodite u Švajcarsku, naša vrata i sva naša srca, širom su vam otvorena!*

Još nekoliko dana ostaju do velike regionalne smotre rotarstva u Lozani. Jugoslovenskom rotarstvu ukazana je naročita pažnja time, što je naš brat guverner Stojadinović odredjen, da na Lozanskoj Konferenciji održi jedno predavanje. Tema će biti *O nezaposlenosti*, s obzirom na režim kapitalizma i komunizma. Zašto da u kapitalističkim zemljama ima toliko miliona nezaposlenih, dok je Sovjetska Rusija izuzetna zemlja, gde nema nezaposlenih? Ovo pitanje će svakako pobuditi najveće interesovanje.

Odbor za regionalnu konferenciju u Lozani učinio je sve, da rotarima olakša dolazak i učini prijatnim boravak u Švajcarskoj. Pre svega učinjen je rotarima znatan popust na švajcarskim železnicama od 30%, pod uslovom, da se u zemlji provede bar nedelja dana. A za vreme rada konferencije, koja počinje 27 avg., Odbor je pripremio niz divertismana.



## ŽIVOT R. I. IZVAN JUGOSLAVIJE

*Naci nisu protiv rotara. —*

U prvo vreme izgledalo je kao da će Hitlerova vlada u Nemačkoj biti protiv rotara. Sada je stvar mnogo jasnija. Zvanična štampa Nacional-socialističke partije objavila je sledeći komunikat: „Rotary Klub nema nikakve veze sa slobodnim zidarstvom. On nije nikakvo tajno društvo sa posebnim ritualom. S obzirom na njegove ciljeve i njegov dosadašnji rad ne postoji nikakav povod, da ga sa nepoverenjem gledamo. Nije potrebno da naši partijski drugovi iz njega istupaju.”

■  
*Evropski Ekonomski Savetodavni Odbor. —* Za predsednika ovog Odbora izabran je ove godine II potpredsednik R. I. Maurice Duperrey, Pariz (Francuska). Članovi: Andrews (Engleska), W. de Cock Buning (Holandija), K. V. Frenckell (Nemačka) i naš guverner dr. Milan Stojadinović. Ovo je već treća godina kako brata Stojadinovića biraju u ovaj odbor R. I.

■  
*R. C. u Tokiju (Japan).* I ako u Japanu nije običaj da se na sastancima peva, ipak je tokijski klub odlučio da se pevaju rotarske pesme pri svakom sastanku. U klubu je obrazovan hor od 45 pevača-rotara, koji se u veliko spremaju sa pesmama. Kako je distriktna konferencija ove godine u Tokiju, to će novi hor imati svojom pesmom da iznenadi učesnike.

(Ja sam u nekoliko mahova pokušavao da se pesma rotarska začuje i kod nas. Uspeha nije bilo. Tekst rotarske himne (po rečima rotara pančevačkog kluba dra Miloje Koče) ustupljen je na komponovanje rotaru beogr. kluda Stevanu Hristiću i nadamo se da ćemo na jesen čuti novu rotarsku himnu u Beogradu).  
V. K.



**Фабрика**  
**РАДИАТОРА**  
**И КОТЛОВА**  
**Вел. Бечкерек**

Једина у земљи која  
израђује радиатора и  
котлове од ливеног  
гвожђа. Квалитет од-  
личан. Цене умерене

**ХОТЕЛ**  
**СРПСКИ**  
**КРАЉ**  
**БЕОГРАД**



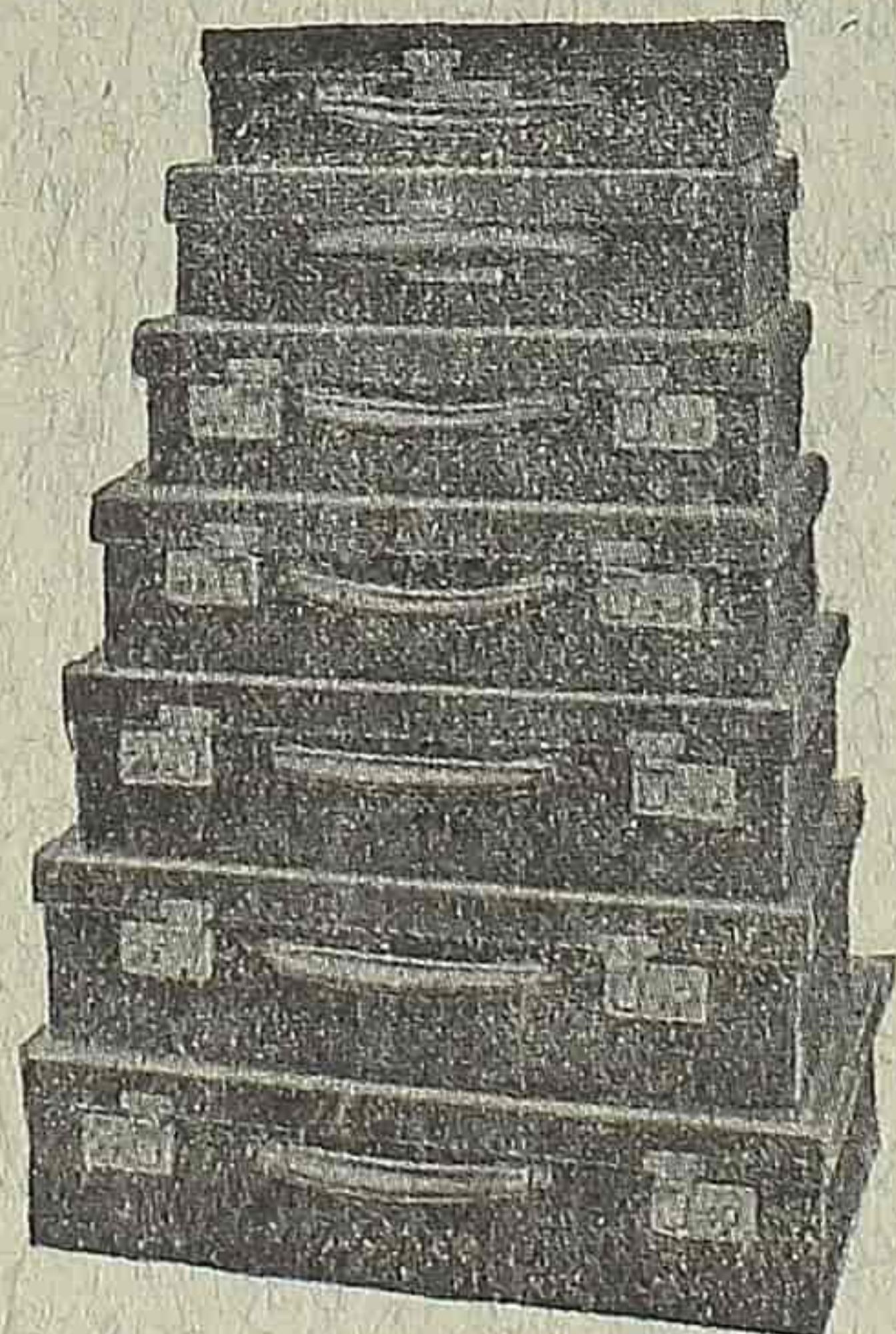
Главни стан бео-  
градског Ротари  
клуба

# КОВНИЦА А.Д. • БЕОГРАД

ВОЈВ. МИШИЋА БУЛЕВАР 43



прима све поруџбине  
значки и осталих ро-  
тарских амблема,



Предузеће за израду ко-  
фера и тор-  
барских из-  
рађевина **МИЛАН Ј.  
СТОЈАНОВИЋ И КО.**  
Престолонаследников трг  
(Теразије) 38, тел. 25-064

ДОМАЋА  
ФАБРИКА  
ОБУЋЕ

# БОСТОН



## БЕОГРАД

препоручује  
своју првокла-  
сну робу без  
конкуренције.

Бродоградилште  
и Радионица  
Српског Бродарског  
Друштва  
Београд — Чукарица  
(на Сави).  
Телефон 26-819



Оправке бродова, шлепо-  
ва, чамаца. Хелинг за из-  
влачење бродова. — Мо-  
дерне Машине. — Апарати  
за заваривање, Сав уређај  
са електричним погоном.



**Фабрика  
РАДИАТОРА  
И КОТЛОВА  
Вел. Бечкерек**

Једина у земљи која  
израђује радиатора и  
котлове од ливеног  
гвожђа. Квалитет од-  
личан. Цене умерене

**ХОТЕЛ  
СРПСКИ  
КРАЉ  
БЕОГРАД**



Главни стан бео-  
градског Ротари  
клуба

# КОВНИЦА А.Д. • БЕОГРАД

ВОЈВ. МИШИЋА БУЛЕВАР 43



прима све поруџбине  
значки и осталих ро-  
тарских амблема,

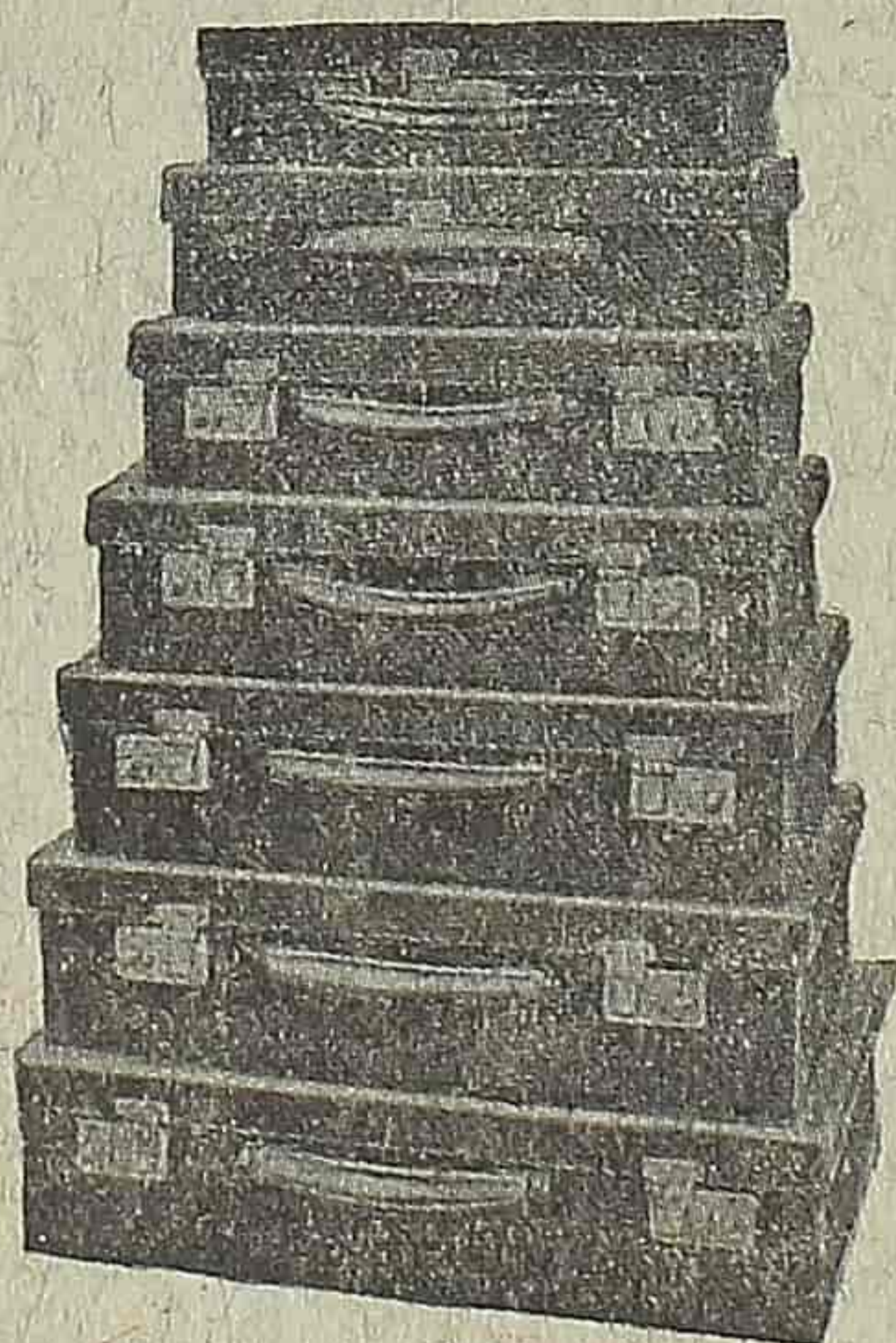
ДОМАЋА  
ФАБРИКА  
ОБУЋЕ

# БОСТОН



## БЕОГРАД

препоручује  
своју првокла-  
сну робу без  
конкуренције.



Предузеће за израду ко-  
фера и тор-  
барских из-  
рађевина

**МИЛАН Ј.  
СТОЈАНОВИЋ И КО.**

Престолонаследников трг  
(Теразије) 38, тел. 25-064

Бродоградилште  
и Радионица  
Српског Бродарског  
Друштва  
Београд — Чукарица  
(на Сави).  
Телефон 26-819



Оправке бродова, шлепо-  
ва, чамаца. Хелинг за из-  
влачење бродова. — Мо-  
дерне Машине. — Апарати  
за заваривање, Сав уређај  
са електричним погоном.